

Qorti tal-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imhalled Anthony Ellul

Appell numru: 105/2013AE

Awtorita' ghat-Trasport f'Malta

Vs

Christian Fenech

L-Erbgha, 16 ta' Marzu 2016.

B'sentenza tas-6 ta' Dicembru 2013 it-Tribunal ghal Talbiet Zghar iddikjara li m'ghandux gurdizzjoni biex jisma' u jiddeciedi l-kawza li titratta talba ghall-hlas tas-somma ta' elf mija u disa' u tletin ewro (€1,139), danni li l-attrici allegat li saret mill-konvenut fis-17 ta' Jannar 2010 waqt li kien qieghed isug il-vettura numru DAA 605. It-Tribunal qal:-

"Illi r-Raba' Skeda tal-Kap 387 tal-Ligijiet ta' Malta jistipula illi:

"Kull tilwima civili jew kummercjali, li ma tkunx wahda li jkollha x'taqsam ma' talba ghal danni ghal hsara fil-persuna, li tkun tilwima li torigina minn:

(a) kollizzjoni bejn vetturi, jew

(b) hsara involontarja fil-proprjeta' li tinvolvi l-vetturi ghandha tigi sottomessa ghall-Arbitrabb.

Illi l-interpretazzjoni ta' dan il-provvediment tal-Ligi kien, sa ricentement, regolat mill-insenjament tal-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawza fl-ismijiet Middlesea Insurance p.l.c. noe et vs Gevimida Limited (13/2009 PS) deciza fit-23 ta' Ottubru, 2009, fejn gie dikjarat kif gej: "Fil-fehma ta' din il-Qorti, il-ligi kif inhi, rettament interpretata, ma ssostnix il-pretensjoni ta' l-appellanti. Ictu oculi, mill-istess intestazzjoni tas-subparagrafu 1.2, il-kontroversja li l-legislatur jirrizerva b'mod mandatorju lill-Arbitrabb huma dawk li ghandhom rapport kawzali ma' incidenti ta' traffiku li jikkagunaw dannu materjali fl-istess vetturi jew fil-proprjeta' ta' terzi b'effett tat-tamponament f'dik l-istess proprjeta' minn vettura jew vetturi ko-involvi f'dak l-istess incident stradali."

Illi aktar qabel fl-istess sentenza, gie dikjarat ukoll "... hu sew maghruf illi ghal fini tad-determinazzjoni tal-kompetenza minhabba l-materja rigward ghandu jittiehed ghall-kontenut tat-talba introduttiva mill-parti u tac-cirkustanzi migjuba ghab-bazi taghha, indipendentement mill-fondatezza, o meno, taghha. ... Fondamentalment, l-investigazzjoni mit-Tribunal trid twassal biex mill-gharbiel li jaghmel ta' l-oggett tat-talba, tal-fatti sottostanti, u tad-deduzzjonijiet, jiddetermina jekk prima facie ghandux il-kompetenza proprja li jiddefinixxi l-kwestjoni sottomessa."

Illi dik il-Qorti kienet tat interpretazzjoni lil dan il-provvediment tal-Ligi fis-sens illi kemm-il darba (i) d-dannu materjali soffert minn min qed jipproponi l-azzjoni huwa fil-vettura involuta fl-incident stradali in kwistjoni, u (ii) tali hsara ggarbet konsegwenza ta' tamponament li sehha fl-istess incident stradali, allura tali azzjoni kellha tigi proposta fic-Centru Malti tal-Arbitrabb.

Illi sussegwentement, u dan permezz ta' sentenza moghtija mill-istess Onorabbli Qorti tal-Appell, fl-appell minn award moghti fi proceduri ta' arbitrabb, fl-ismijiet Joseph Ciscaldi vs Nicholas Camilleri (40/2011 RCP) deciz fid-19 ta' April, 2012, l-interpretazzjoni li nghata lil dan il-provvediment tal-ligi

kien aktar wiesa', u dan fis-sens illi kwalunkwe incident li jinvolvi vettura, kemm in kwantu jirrigwarda tamponament bejn zewg vetturi, u kwalunkwe hsara involontarja ohra, li pero' tinvolvi vetturi, l-azzjoni relattiva ghandha tigi proposta permezz ta' arbitragg, u mhux fil-qراطي ordinarji. Illi l-Qorti tal-Appell ghamlet referenza, in rigward, ghad-decizjoni li nghatat fil-kawza fl-ismijiet Thomas Smith Insurance Agency Limited noe vs Mario Borg et (775/07 ISB) deciza fid-9 ta' Lulju, 2008, fejn gie dikjarat illi; "Min-naha l-wahda l-iskeda titkellem fuq kollizzjoni bejn vetturi (1.2.a) u min-naha l-ohra titkellem dwar hsara involontarja ohra li pero' tinvolvi vetturi (1.2.b) – u minkejja din id-distinzjoni, l-iskeda tpoggi, fil-parametri hemmhekk msemmija, l-obbligu tal-gurisdizzjoni fuq l-Arbitragg fi kwalunkwe miz-zewg kazijiet."

Illi l-kriterji li gew stabbiliti, permezz ta' din l-istess sentenza, sabiex jigi determinat jekk azzjoni taqax taht il-gurisdizzjoni esklussiva tal-Arbitragg, huma kif gej:

"L-importanti huwa illi sakemm si tratta ta' hsara fuq vettura u ma tinvolvix hsara fuq il-persuna u taqa' fil-limitu ta' Ewro 11,646.87, allura l-gurisdizzjoni tat-tilwima taqa' fil-kompetenza esklussiva ta' l-arbitragg." Illi l-interpretazzjoni li nghatat lill-iskeda hija fis-sens illi kwalunkwe hsara li tirrizulta f'vettura, irrispettivament minn xi tkun il-kawza ta' tali hsara, u sakemm ma jkunx hemm danni fuq il-persuna, allura tali azzjoni ghall-hlas ta' danni li ma jeccedux is-somma ta' hdax il-elf sitt mija u erbgha u sittin ewro u sebgha u tmenin centezmu (€ 11,646.87), ghandha tigi proposta permezz ta' arbitragg.

Illi applikat dan l-insenjament tal-Onorabli Qorti tal-Appell ghall-kaz in ezami, u tenut kont illi l-hsara lmentata mill-Awtorita' attrici fil-crash barriers proprjeta' taghha giet ikkawzata konsegwenza ta' tamponament minn vettura li fil-hin tal-incident jidher illi kienet qed tigi misjuqa, u ghalhekk kienet miexja, dan it-Tribunal huwa tal-fehma illi tali cirkostanzi jinkwadraw ruhhom f'dak kontemplant fis-subinciz (b) tal-paragrafu 1.2 tat-Taqsima A fir-Raba' Skeda tal-Kap 387 tal-Ligijiet ta' Malta, u li ghalhekk din it-tilwima kellha tigi mressqa fic-Centru Malti ta' l-Arbitragg. Illi ghalhekk it-Tribunal ser jghaddi sabiex jakkolji din l-eccezzjoni, u jastjeni mis-smigh ta' din il-kawza.

Ghaldaqstant, it-Tribunal qed jilqa' l-eccezzjoni sollevata mill-konvenut dwar in-nuqqas ta' kompetenza tieghu razione materie sabiex jaqta' u jiddecidi din il-kawza, u konsegwentement jiddikjara ruhu mhux kompetenti biex jiehu korjizzjoni tat-talba odjerna u jastjeni milli jkompli s-smigh tal-istess.

L-ispejjez ikunu a karigu tal-Awtorita' attrici".

L-aggravju tal-Awtorita' appellanti hu li:

- i. Sabiex kwistjoni tkun soggett ghall-arbitragg mandatorju, ghandu jkun hemm ftehim tal-arbitragg bil-miktub bejn il-partijiet jew inkellha l-kwistjoni ghandha tkun wahda sottomessa ghall-arbitragg skond il-ligi.
- ii. F'dan il-kaz m'hemmx ftehim ta' arbitragg bejn l-Awtorita appellanti u l-appellat. Bl-istess mod, il-Kap. 499 u l-Legislazzjoni Sussidjarja 499.57 ma jinkludu l-ebda riferenza ghal fatt li l-kwistjoni jew tilwima ghandha tigi trattata u deciza f'arbitragg mandatorju.
- iii. Fejn il-legislatur ried li jkun hemm arbitragg mandatorju, ipprovda ghall-provvediment ad hoc. Hekk per ezempju fil-kaz tal-kondominju, l-Att li jirregola l-Enemalta, il-Korporazzjoni ghas-Servizzi tal-Ilma u kif ukoll l-agenzija tal-pagamenti. Ligijiet li jipprovdu espressament li tilwima ghandha tigi rizolta quddiem it-Tribunal tal-Arbitragg.

Il-qorti rat l-atti.

Din il-qorti kif illum presjeduta diga' kellha l-opportunita' li taddotta l-insenjament ta' din il-qorti fil-kawza **Middlesea Insurance plc nomine et vs Gevimida Limited** (13/2009PS), deciza fit-23 ta' Ottubru 2009. Dak il-kaz kien jitratta hajt li waqa' fuq vettura u t-Tribunal kien iddecieda li ma kienux jikkonkorru l-elementi rikjesti mil-ligi sabiex il-vertenza tigi trattata u deciza f'proceduri ta' arbitragg mandatorju. Il-kaz tal-lum hu differenti in kwantu jitratta incident tat-traffiku li fih qieghed jigi allegat li l-konvenut, waqt li kien qieghed isuq il-vettura DAA-605, habat f'*crash barriers* li hemm fi Triq ix-Xatt Pinto. Ghalhekk il-meritu jitratta allegat incident tat-traffiku u hsara fi proprjeta tal-Awtorita attrici. B'applikazzjoni ta' dak li jinghad f'paragrafu 1.2 (b) tar-Raba' Skeda tal-Att dwar l-Arbitragg (Kap. 387), m'hemmx dubju li l-pretensjoni tal-appellanti kellha titressaq f'proceduri ta' arbitragg mandatorju. Il-qorti ma taqbilx mar-ragunament tal-appellanti gialadarba l-Artikolu 15(11) tal-Kap. 387 jipprovdi:

*"(11) B'zieda ma' dawk imsemmija b'kull ligi oħra, il-klassijiet ta' tilwimiet imsemmija fir-Raba' Skeda huma sogġetti **għal arbitragġ mandatorju** u f' dawk il-kazijiet il-partijiet għandhom jitqiesu li jkunu marbutin bi ftehim ta' arbitragġ relatat ma' dawk it-tilwimiet".*

Fir-Raba' Skeda, tilwimiet dwar it-traffiku ta' vetturi bil-mutur huma klassi wahda ta' tilwimiet, ovvjament diment li jissodisfaw il-kondizzjonijiet li hemm f'paragrafu 1.2 tal-istess Skeda, li huma sogġetti għal arbitragg mandatorju.

Għal dawn il-motivi tichad l-appell bl-ispejjez kontra l-appellanti.

Anthony Ellul.